

ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-21

תר"ם 62/21

יצחק כהן, שופט
יושב ראש ועדת הבחירות
האזורית חיפה

י"ז באב, תשנ"ח

29.7.2018

דלית כסלו ספקטור

בעצמה

העותרת

נגד

איתמר שורקי

המשיב

ע"י ב"כ עוה"ד הילה איזנבנד ומירה רווה

החלטה

1. עתירה למתן צו מניעה, לפי סעיף 17ב' לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט - 1959 (להלן - "החוק").
2. העותרת מעידה על עצמה, כי היא מתכוונת להתמודד בבחירות לראשות המועצה האזורית זבולון, בבחירות לרשויות המקומיות, הצפויות להתקיים בתאריך 30.10.2018.
3. עתירת העותרת מתייחסת לשלטי תעמולת בחירות, שנתלו ברחבי המועצה האזורית מטעמו של המשיב, המשמש כסגן ראש המועצה האזורית, וממלא מקומו, והמתעתד אף הוא להתמודד בבחירות לראשות המועצה האזורית. בסעיף 3 לכתב העתירה טענה העותרת:

"המשיב תלה שלטים רבים על גדרות וצמתים ברחבי המועצה כך, לדוגמה בגשר הכניסה למושב כפר ביאליק, סביב המסגד בכפר איבטין, בצומת זבולון, צומת כפר חסידים, צומת הגוש (ביציאה מרמת יוחנן, אושה וכפר מכבי), בצומת המובילה לנופית/טבעון, בצומת יגור, בכניסה לקיבוץ יגור על גבי שלט קבלת

עמוד 1 מתוך 7

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني:

VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

הפנים של הקיבוץ וללא ספק גולת הכותרת היא הגדר המקיפה של מבנה המועצה שם הוא משמש כאמור בתפקידו כסגן ראש המועצה ומ"מ".

4. לטענת העותרת, לצורך תליית השלטים עושה המשיב שימוש אסור במקרקעין או במיטלטלין של גוף מבוקר, בניגוד לסעיף 2א' לחוק, וכטענתה: "והרי השלטים תלויים בשטחים השייכים למועצה האזורית, בפיקוחה ובשליטתה, והדבר אסור" (סעיף 4 לכתב העתירה).

כבר כאן מבקש אני להעיר, שהמבחן הנטען על ידי העותרת, דהיינו - שלט התלוי בשטח השייך למועצה, בפיקוחה ובשליטתה, אינו המבחן הקבוע בחוק.

5. העותרת מוסיפה, כי לא פנתה אל המשיב לפני הגשת העתירה, שכן בימים שקדמו להגשת העתירה, חווים אנשי המטה של העותרת איומים אישיים, ושלטי תעמולה שנתלו כדין מטעם העותרת, הוסרו והושחתו על ידי אנשים מטעמו של המשיב, ואף מדבקה שהודבקה על מכוניתה הפרטית של העותרת, הוסרה באמצעות סכין. לטענת העותרת, בעטיים של מעשים אלה, הגישה העותרת תלונה למשטרת ישראל.

6. באות כוח המשיב פתחו את תגובת המשיב בשורה של טענות סף, אשר בעטיין הן סבורות שיש לדחות את עתירת העותרת על הסף. בין טענות הסף נטענו טענת שיהוי, העדר המצאת כתב העתירה למשיב, העדר פניה מוקדמת אל המשיב, והעדר פניה מוקדמת למועצה האזורית (אשר לטענת העותרת בנכסיה נעשה שימוש שלא כדין). לגופם של דברים, נטען מטעם המשיב, כי העותרת מלינה על שלטים שנתלו מטעמו של המשיב, בשעה ששלטים מטעמה של העותרת נתלו בחלק מהמקומות עליהם מצביעה העותרת, ובסמוך לשלטיו של המשיב. באות כוח המשיב אף סבורות, כי יש לצרף להליך מתמודד נוסף, הוא מר עמוס נצר, שאף הוא מתמודד לראשות המועצה, ופעיליו תלו שלטים במקומות שונים, וכן יש לטענתן לצרף את המועצה האזורית עצמה.

באות כוח המשיב מוסיפות וטוענות, שאם הופר האיסור להשתמש במשאבי הרשות, כי אז העותרת היא זו שהפרה אותו, בהיותה יו"ר הוועד המקומי של הישוב "נופית". לעניין זה הצביעו באות כוח המשיב על פרסום בדף הפייסבוק של העותרת, שלטענת באות כוח המשיב הוא "דף ציבורי", בו נצפית העותרת ביחד עם מספר ילדים מבית הספר בישוב איבטין, וזאת במהלך ביקור של ילדי בית הספר בנופית בבית הספר בישוב איבטין, שהעותרת שימשה בו כהורה מלווה, ואשר מומן כולו מכספי המועצה האזורית.

7. שקלתי טענות הסף שהעלו באות כוח המשיב, ולא מצאתי מקום להיעתר לטענת באות כוח המשיב, לדחות את עתירת העותרת על הסף. אף לא מצאתי מקום לצרף להליך צדדים נוספים, ואין בכוונתי להיגרר אחר באות כוח המשיב, המבקשות, להתרשמותי, להכביד על ההליך, לסרבולו ולסבכו.

לכאורה היה מקום לדחות את עתירת העותרת על הסף, וזאת בשל העדר פניה מוקדמת אל המשיב (וראו: סעיף 2(ב)(6) להוראות הבחירות (דרכי תעמולה) (סדרי הדין בבקשות ועוררים), התשע"ה-2015; תר"ם 16/20 קונינסקי נ' אלדר (23.6.2018) פסקאות 38 עד 45; תר"ם 46/20 שמעוני נ' וקנין (31.7.2013); תר"ם 55/20 כהן נ' ברקת (8.8.2013)). ואולם, לאור המסקנות אליהן הגעתי, והצווים שבכוונתי ליתן בסיפא להחלטתי זאת, הנני מחליט לדון בליבת העתירה, והיא נושא תליית שלטי התעמולה במקומות אסורים ברחבי תחומה של המועצה האזורית.

עם זאת אבהיר, שעתירות בעתיד, שתוגשנה ללא פניה מוקדמת לצד שכנגד, כנדרש בהוראות סדרי הדין, ובפסיקה ארוכה שניתנה לעניין זה, עלולות להידחות על הסף.

9. נושא שלטי תעמולת הבחירות הוסדר בסעיפים 9, 10, 10א', 10ב' ו- 11 לחוק. האיסורים הקבועים בסעיפים אלה חלים בתקופת 90 הימים שלפני יום הבחירות, וביום הבחירות עצמו. על כן איסורים אלה עדיין לא נכנסו לתוקף, אך הם ייכנסו לתוקף בעוד ארבעה ימים (בתאריך 2.8.2018). בנוסף לאיסורים החלים מכוח חוק הבחירות, חלים איסורים מכוח חקיקת עזר של הרשות המקומית וחוקים נוספים, כמו למשל, חוק הדרכים (שילוט), תשכ"ו – 1966, המטיל איסורים, במהלך כל השנה, על תליית שלטים ללא היתר בדרכים בין עירוניות.

עתירתה של העותרת מתייחסת להפרת סעיף 2 א' לחוק, ועל כן, בשלב זה יש לבחון טענות העותרת לאורו של סעיף 2א' לחוק. עם זאת, כיוון שבתוך ימים ספורים, בתאריך 2.8.2018, יכנס לתוקפו האיסור הקבוע בסעיף 9(ב) לחוק, אין מקום להתעלם מכך, ויהיה זה נכון להתייחס אף לאיסור זה. בנוסף לכך יש לזכור, שבשום מקרה אין הצדדים פטורים מלקיים הוראות חוק אחרות, החלות על תליית שלטים במרחב הציבורי. אוסיף, שמצופה מהרשות המקומית לאכוף - במסגרת סמכויותיה, לרבות סמכותה לפי סעיף 11 לחוק - את החקיקה הנוגעת לתליית שלטי תעמולה בשטחה, לרבות גביית אגרות שילוט לפי חוקי העזר המקומיים, וזאת ביחס לשלטי התעמולה של כל המועמדים, לרבות, כמובן, אלה הנתלים מטעמו של סגן ראש הרשות וממלא מקומו.

10. בסעיף 2א' לחוק נקבע:

"לא ייעשה שימוש, בקשר עם תעמולת בחירות, בכספים או בנכסים מוחשיים או בלתי מוחשיים של גוף מבוקר כמשמעותו בפסקאות (1), (2), (3), (4) ו-(9) של סעיף 9 לחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 [נוסח משולב], או של תאגיד שהממשלה או רשות מקומית משתתפת בהנהלתו או בהונו, ולא ייעשה שימוש כאמור במקרקעין או במיטלטלין **המוחזקים למעשה** על ידי גוף או תאגיד כזה, למעט שימוש כמפורט להלן:

(1) שימוש, בתמורה או שלא בתמורה, באולמות ובמקומות פומביים פתוחים העומדים כרגיל לשימוש כאמור;

(2) שימוש בנכסים שהועמדו על ידי המדינה לרשותו של שר, סגן שר או חבר הכנסת, או שהועמדו על ידי הרשות המקומית לרשותו של ראש הרשות; אין בהוראות פסקה זו כדי לגרוע מהגבלות על שימוש בנכסים כאמור שהוטלו לפי כל דין או כללי אתיקה."

(ההדגשה לא במקור – י"כ)

על פי הפרשנות שהעותרת מבקשת לתת לסעיף זה, כל תליית שלט על גשר, מעקה ציבורי או גדר לצד הכביש, או שימוש בעמוד של תמרור או של רמזור לקשירת השלט, הוא שימוש שנעשה ברכוש של גוף מבוקר, ועל כן הוא שימוש אסור. עם כל הכבוד, הנני סבור שפרשנות שכזאת חורגת מתכליתו של סעיף 2א' לחוק, והיא מתעלמת מזיקת "ההחזקה" הנזכרת בסעיף 2א' הנזכר ("במקרקעין או במיטלטלין **המוחזקים למעשה** ..."). עם זאת, וכפי שיובהר להלן, שימוש כאמור במעקות, גדרות, עמודי תמרורים וכיוצ"ב, הוא שימוש המפר את הוראת סעיף 9 לחוק.

11. סעיף 2א' לחוק נועד להבטיח בחירות שוויוניות, ולמנוע מצב בו אדם המכהן בתפקיד ברשות המקומית, ינצל את הכוח הנובע מתפקידו או ממשרתו, וישתמש בנכסי הרשות המקומית למטרות תעמולת הבחירות שלו, ובכך ישיג יתרון שאינו נתון למתמודדים אחרים, שנגישותם למשאבי הרשות המקומית מוגבלת. כך למשל נקבע בתר"ם 2/19 **פיינשטיין נ' מלול** (8.11.2009) (מפי כב' השופטת א' פורקצ'יה):

"האיסור לעשות שימוש בנכסי הציבור לצורך תעמולת בחירות הוא בעל משמעות מהותית ורבת חשיבות להגנה על כללי היסוד של חופש בחירות ושוויון הליך הבחירות, שלהם מימד חוקתי במשטר דמוקרטי. הוא מבטא את רעיון היסוד, כי התמודדות בבחירות חופשיות צריכה לחתור, ככל האפשר, בין היתר, לשוויון האמצעים ויכולת הנגישות לבחור, שיובטחו לכל המתמודדים. מתן אפשרות למתמודד בבחירות לעשות שימוש בנכסי ציבור, אליהם יש לו נגישות מיוחדת

מכוח התפקיד אותו הוא ממלא בפועל, פוגע פגיעה ממשית בערך השוויון בבחירות, בהפלותו לטובה את המתחרה, המכהן במשרה שלטונית עובר לבחירות. פן נוסף של האיסור נובע מהצורך למנוע שימוש בנכסי ציבור למטרת קידום ענייני האישי של מתמודד, שלא לשמו נועדו נכסים אלה שבידי הרשות מלכתחילה."

11. יש אפוא להבחין בין שלטי תעמולת בחירות, שנתלו מטעם המשיב במקרקעין המוחזקים על ידי המועצה האזורית, לשלטי תעמולה שנתלו במקרקעין שאינם מוחזקים על ידי המועצה האזורית:

(א) שלטים במקרקעין המוחזקים על ידי המועצה האזורית:

- (1) במקרקעין המוחזקים על ידי המועצה האזורית, יש למשיב נגישות מיוחדת מכוח תפקידו הבכיר. בהפעלת הכוח הנתון לו, מכוח משרתו, משיג המשיב יתרון על פני מועמדים אחרים. דברים אלה אמורים בראש ובראשונה ביחס למתחם בו שוכנת המועצה האזורית, דהיינו, מבנה המועצה, האזור המוחזק על ידי המועצה מסביב למבנה וכן הגדר המקיפה את המתחם. דברים אלה חלים אף על כל מתחם אחר שמוחזק על ידי המועצה, כגון: בתי ספר, גני ילדים, בתי תפילה, מתנ"סים וכיוצ"ב.
- (2) על כן, בגדרו של האיסור על פי סעיף 2א' לחוק, החל בכל זמן שהוא, הנני מקבל את עתירת העותרת ביחס לשלטים שנתלו בכל מתחם המוחזק על ידי המועצה האזורית.

(ב) לעניין שלטים במקרקעין שאינם מוחזקים על ידי המועצה האזורית:

- (1) השלטים שנתלו מטעמו של המשיב על מעקות, גדרות, גשרים, עמודים וכיוצ"ב, אינם מפרים את סעיף 2א' לחוק, שכן אין מדובר במקרקעין שהמועצה האזורית מחזיקה בהם. במקרקעין שכאלה אין מקום להניח, שהמשיב מנצל את הנגישות המיוחדת ואת הכוח שתפקידו הבכיר במועצה האזורית מעניק לו. ההוכחה הברורה ביותר לכך היא העובדה, העולה מהתמונות שהוגשו לי, הן אלה שצורפו לכתב התשובה מטעם המשיב, והן אלה שצורפו לבקשת באות כוח המשיב להתיר להן לצרף נספח נוסף. תמונות אלה מצביעות על כך, שאף מטעמה של העותרת נעשה שימוש באותם נכסים ממש, ונתלו מטעמה שלטי תעמולת בחירות על גדרות ומעקות, חלקם אף בסמוך לשלטים שנתלו מטעם המשיב, שהעותרת מבקשת להורות על הסרתם.

(2) על כן, ביחס לשלטי תעמולה, שאינם תלויים במתחמים המוחזקים על ידי המועצה האזורית, אין מקום ליתן צו מניעה לפי סעיף 2א' לחוק.

(3) ואולם, כאמור, בתאריך 2.8.2018 ייכנס לתוקפו האיסור לפי סעיף 9(ב) לחוק, הקובע:

"פרט לאמור בסעיף 10 לא תהיה תעמולת בחירות באמצעות הדבקה, התקנה, כתיבה, צביעה או זריקת אור על מבנים או גדרות או על כבישים, מדרכות או שטחים אחרים המיועדים לציבור שילך או שישע בהם."

על פי סעיף זה, אין אפוא להתקין שלטים על מבנים, גדרות, כבישים, מדרכות ושטחים אחרים שהציבור הולך או נוסע בהם, אלא בהתאם להוראות הקבועות בסעיף 10 לחוק. אוסיף, כי לצד תעמולת בחירות באמצעות מודעות מודפסות, לפי סעיף 10 לחוק, קיים "הסדר פרסום חוצות", הקבוע בסעיף 10ב' לחוק. מכל מקום, החל מתאריך 2.8.2018 יש להימנע מכל פרסום באמצעות שלטים המפרים את האיסור הקבוע בסעיף 9(ב) לחוק, ושלטים מפרים שכאלה, יש להסירם.

(4) כמובן, שהחובה לקיים את החוק אינה מוטלת על המשיב לבדו, ואף העותרת חייבת בקיום הוראת סעיף 9(ב) לחוק, ביחס לשלטים שנתלו מטעמה. אמנם, מטעם המשיב לא הוגשה עתירה כנגד העותרת, אך לא יהיה זה נכון, ואף לא יהיה זה צודק, לאכוף את הוראת סעיף 9(ב) לחוק על המשיב בלבד, ולהתיר לעותרת להפר את החוק, כאשר בבסיס עתירתה עומד הצורך לשמור על החוק. לפיכך, הצווים שיינתנו בסיפא להחלטה זו, ביחס לשלטי תעמולה שאינם תלויים במתחמים המוחזקים על ידי המועצה האזורית, יחולו על שני הצדדים כאחד.

12. אשר על כל האמור לעיל, הנני מחליט כדלקמן:

(א) הנני מצווה על המשיב, להימנע מתליית שלטי תעמולה בכל מתחם הנמצא בהחזקתה של המועצה האזורית, לרבות, כמובן, במתחם בו מצוי בניין המועצה האזורית ועל הגדר המקיפה את המתחם. צו זה ייכנס לתוקף מיידי.

(ב) הנני מצווה על המשיב להסיר את שלטי תעמולת בחירות, שנתלו במקרקעין המוחזקים על ידי המועצה האזורית, וזאת עד ליום ד' 1.8.2018. ככל שלאחר מועד זה תמצא העותרת, שעדיין קיימים במתחמים המוחזקים על ידי המועצה האזורית שלטים שלא

הוסרו, תודיע העותרת על כך למשיב בכתב, והמשיב יסיר שלטים אלה בתוך 24 שעות מעת שיקבל את הודעת העותרת. צו זה ייכנס לתוקף מייד.

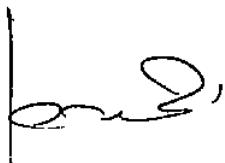
(ג) הנני מצווה על העותרת ועל המשיב, להימנע מתליית שלטי תעמולה מטעם על מבנים, גשרים, גדרות, מעקות, כבישים, מדרכות או שטחים אחרים המיועדים לציבור שילך או שישע בהם. צו זה ייכנס לתוקף ביום ה' 2.8.2018 בשעה 08:00 בבוקר.

(ד) הנני מצווה על העותרת ועל המשיב, כל אחד ביחס לשלטי תעמולת הבחירות שנתלו מטעמו בניגוד לסעיף 9(ב) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט – 1959, על מבנים, גשרים, גדרות, מעקות, כבישים, מדרכות או שטחים אחרים המיועדים לציבור שילך או שישע בהם, להסיר את השלטים, וזאת עד ליום ג' 7.8.2018 בשעה 16:00. צו זה יכנס לתוקף ביום 2.8.2018 בשעה 08:00 בבוקר.

(ה) ככל שלאחר התאריך 7.8.2018 ימצא מי מהצדדים, שעדיין קיימים שלטים מפריס שהיה צריך להסירם על פי האמור בסעיף קטן (ד) שלעיל, ואשר לא הוסרו, יודיע אותו צד על כך לצד שכנגד, והצד שכנגד יסיר את שלטים המפריס בתוך 24 שעות מעת שיקבל את ההודעה.

(ו) בנסיבות העניין אין צו להוצאות בעתירה זו.

ניתן היום, י"ז באב, תשע"ח, 29.7.2018, בהעדר הצדדים.

יצחק כהן, שופט
יושב ראש ועדת הבחירות
האזורית חיפה